

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 255/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., bytom D., v časti, v ktorej namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 87/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2005 doručená sťažnosť J. B., bytom D. (ďalej len „sťažovateľ“). V bode 8 uvedenej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 87/03. Na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil podaním zo 17. júla 2005.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ v bode 8 uviedol, že 3. apríla 2003 podal na okresnom súde žalobu o vrátenie daru proti S. K., bytom B. (ďalej len „žalovaná“), ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 87/03. Predmetnú žalobu podal, pretože sa podľa neho žalovaná k nemu správala v rozpore s dobrými mravmi. Okresný súd v predmetnej veci od podania žaloby (t. j. už viac ako dva roky) neuskutočnil až do podania ústavnej sťažnosti ani jedno pojednávanie a v uvedenej veci nebol ani „vynesený žiadny rozsudok“.

Sťažovateľ sa preto v uvedenej časti sťažnosti domáha „(...) zjednaní nápravy a postupu v súdnom prejednávaní veci tak ako to ukladá Občiansky súdny poriadok (O. s. p.) a zároveň sa pre omeškanie dožadujem vyplatenia odškodného vo forme zadosťučinenia vo výške 50 000,- Sk“.

Sťažovateľ z dôvodu svojej „sociálnej slabosti“, ako aj vzhľadom na „preukázateľné poškodenia pomenované pri bodoch 1) až 11) tejto sťažnosti“ ústavný súd požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril aj okresný súd listom č. Spr. 3211/05 zo 14. júla 2005 prostredníctvom svojho predsedu. Vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu chronologicky popísal priebeh konania v predmetnej veci a v jeho závere uviedol:

„Z vykonanej analýzy vyplýva, že až na obdobie od mája 2003 do decembra 2003 vo veci sa konalo plynule, v podstate sa riešili iné otázky, než tie, ktoré sa týkali predmetu konania.

Sťažnosť navrhovateľa (sťažovateľa) nepovažujem za opodstatnenú.“

Sťažovateľ vo svojej reakcii na výzvu ústavného súdu v podaní zo 17. júla 2005 okrem iného uviedol, že sťažnosť na prieťahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu vo veci sp. zn. 9 C 87/03 podal 5. júla 2005.

II.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bola 7. apríla 2003 doručená žaloba sťažovateľa, ktorou sa domáhal vrátenia darov podľa § 630 Občianskeho zákonníka proti žalovanej.

Úpravou z 9. apríla 2003 dal vo veci konajúci sudca pokyn na vypracovanie výzvy sťažovateľovi na odstránenie nedostatkov podanej žaloby. Podaním doručeným 20. mája 2003 sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu.

Pokynom z 12. decembra 2003 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 7 dní pod hrozbou zastavenia konania v predmetnej veci. Sťažovateľom bol súdny poplatok zaplatený 31. decembra 2003.

Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 28. januára 2004 urgoval nariadenie pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd uznesením č. k. 9 C 87/03-9 z 5. apríla 2004 uložil žalovanej, aby sa do 30 dní odo dňa jeho doručenia písomne vyjadrila k pripojenej žalobe. Žalovaná podaním doručeným 14. mája 2004 okresnému súdu oznámila, že sa v súlade s § 115a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) práva na verejné pojednanie veci vzdáva, a ďalším listom z toho istého dňa podala v predmetnej veci svoje vyjadrenie, v ktorom navrhla žalobu sťažovateľa zamietnuť v celom rozsahu. Podľa úradného záznamu spísaného 14. mája 2004 žalovaná nahliadla do spisového materiálu v predmetnej veci na okresnom súde.

Pokynom z 27. mája 2004 vo veci konajúci sudca nariadil termín pojednávania na 14. september 2004, nechal naň predvolať sťažovateľa spolu s výzvou na predloženie originálov dokladov, ako aj žalovanú.

Dňa 13. augusta 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu svoj „*Dodatok k žalobe*“.

Žalovaná podaním doručeným 7. septembra 2004 ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu svojho pobytu mimo územia Slovenskej republiky a zároveň mu navrhla, aby konal v predmetnej veci aj v jej neprítomnosti.

Sťažovateľ podaním doručeným 13. augusta 2004 požiadal okresný súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ako aj o ustanovenie právneho zástupcu v predmetnej veci. V uvedenom podaní zároveň podal správu o svojich osobných a majetkových pomeroch.

Pojednávanie konané 14. septembra 2004 bolo uznesením okresného súdu odročené na 25. november 2004.

Podaním doručeným 21. septembra 2004 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že mu v súvislosti so svojou žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie právneho zástupcu nezašle vyplnené tlačivo odovzdané mu súdom na pojednávaní, pretože všetky potrebné údaje na rozhodnutie súdu o jeho žiadosti už súdu poskytol vo svojom podaní z 10. augusta 2004.

Sťažovateľ 21. septembra 2004 okresnému súdu doručil svoje stanovisko k vyjadreniu žalovanej v predmetnej veci, ktoré ďalším podaním zo 29. septembra 2004 doplnil.

Okresný súd podaním z 27. septembra 2004 opakovane vyzval sťažovateľa na zaslanie vyplneného tlačiva na preukázanie jeho osobných a majetkových pomerov v lehote 5 dní.

Podaním doručeným 30. septembra 2004 sťažovateľ doplnil svoje vyjadrenie k stanovisku žalovanej.

Dňa 18. októbra 2004 bolo okresnému súdu doručené potvrdené a vyplnené tlačivo o majetkových a osobných pomeroch sťažovateľa.

Podaním doručeným 22. októbra 2004 sťažovateľ svoju žalobu doplnil (z obsahu podania vyplýva, že sťažovateľ doplnil právny titul žaloby, pretože tvrdil, že v predmetnej veci ide „*nielen o vrátenie daru*“, ale aj „*o usporiadanie majetkových vecí po ukončení spoluzitia nemanželskej dvojice*“).

Uznesením č. k. 9 C 87/03-45 z 9. novembra 2004 okresný súd sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal a súčasne druhým výrokom rozhodol o neustanovení právneho zástupcu pre neho v predmetnom konaní.

Sťažovateľ sa proti uzneseniu č. k. 9 C 87/03-45 z 9. novembra 2004 odvolal podaním doručeným okresnému súdu 18. novembra 2004.

Pojednávanie konané 25. novembra 2004 okresný súd odročil na neurčito za účelom rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o podanom odvolaní.

Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci predložený na základe pokynu z 15. februára 2005. Uznesením č. k. 5 Co 75/05-56 z 31. marca 2005 krajský súd uznesenie okresného súdu z 9. novembra 2004 potvrdil. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 21. apríla 2005.

Pokynom z 9. mája 2005 vo veci konajúci sudca nariadil termín pojednávania vo veci na 23. jún 2005, nechal naň predvolať účastníkov konania, resp. právneho zástupcu žalovanej a súčasne s predvolaním im doručil aj uznesenie krajského súdu z 31. marca 2005.

Sťažovateľ podaním doručeným 20. júna 2005 ospravedlnil svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní a doplnil i spresnil podanú žalobu.

Sťažovateľ proti rozhodnutiu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a neustanovení právneho zástupcu v predmetnej veci podal 20. júna 2005 dovolanie.

Okresný súd pojednávanie konané za neprítomnosti účastníkov konania 21. júna 2005 odročil na neurčito.

Dňa 13. júla 2005 bolo uznesením okresného súdu č. k. 9 C 87/03-63 dovolanie podané sťažovateľom odmietnuté.

Podaním doručeným okresnému súdu 21. júla 2005 sa sťažovateľ proti uzneseniu z 13. júla 2005 odvolal.

III.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti bodu 8 zistil, že jej predmetom je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 87/03.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), alebo s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a podľa spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. III. ÚS 29/03).

Podľa zistenia ústavného súdu predmetnú vec nemožno hodnotiť ako právne zložitú a konkrétne okolnosti uvedeného prípadu nesvedčia ani o skutkovej zložitosti tejto veci.

Zo skutkových zistení ústavného súdu však vyplýva, že aj správanie s'ťažovateľa v priebehu uvedeného konania prispelo k spomaleniu postupu okresného súdu napríklad tým, že k odstráneniu nedostatkov návrhu na začatie konania s'ťažovateľa došlo až na základe výzvy okresného súdu na ich odstránenie (výzva z 9. apríla 2003), ako aj výzvy okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty (výzva z 12. decembra 2003), k predloženiu tlačiva na preukázanie osobných a majetkových pomerov s'ťažovateľom došlo až na základe druhej výzvy zo strany okresného súdu (pokyn zo 14. septembra 2004 a výzva z 27. septembra 2004), s'ťažovateľ sa bez ospravedlnenia nezúčastnil na pojednávaní konanom 25. novembra 2004 v predmetnej veci a zo zdravotných dôvodov ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 23. júna 2005.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 OSP).

Sťažovateľ v predmetnom konaní taktiež využíval svoje procesné práva, keď v jeho priebehu podal žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov (podanie z 10. augusta 2004) a využil svoje právo na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu (podaním odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 9. novembra 2004, dovolania proti uzneseniu okresného súdu z 9. novembra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu z 31. marca 2005, ako aj podaním odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 13. júla 2005).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že za neodstránenie stavu právnej neistoty v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takom prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (II. ÚS 52/99).

Vzhľadom na vyššie uvedené možno teda konštatovať, že k predĺženiu konania v predmetnej veci prispelo aj obdobie, ktoré okresný súd potreboval na vydanie rozhodnutia o procesných úkonoch sťažovateľa, resp. na vykonanie úkonov s nimi súvisiacich, avšak zodpovednosť za toto predĺženie nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu.

Postup okresného súdu v predmetnom konaní v období od 20. mája 2003, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľa na jeho výzvu, do 12. decembra 2003, keď okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ústavný súd nemôže hodnotiť ako konanie s priet'ahmi, ktoré by malo za následok porušenie základných práv sťažovateľa. Takýto postup ústavný súd hodnotí ako ojedinelý priet'ah v konaní, ktorý však nenadobudol intenzitu porušenia základných práv sťažovateľa.

Podľa názoru ústavného súdu svojím postupom okresný súd v preskúmanom konaní smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa spôsobom zodpovedajúcim okolnostiam daného prípadu (zložitosť veci, správanie účastníkov konania).

Z vyššie uvedených dôvodov preto ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú a vzhľadom na túto skutočnosť bolo už ďalej bezpredmetné rozhodovať o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2005